

> Raadsvoorstel

**Besluitvormende
raad:**

17 mei 2018

Datum verzending:

30 april 2018

Onderwerp:

Samenstelling Rekenkamercommissie

Voorstel:

De vigerende samenstelling van de Rekenkamercommissie (twee externe leden en drie raadsleden) niet wijzigen.

Aanleiding

Met de wisseling van de gemeenteraad, zijn er verschillende vacatures ontstaan, zo ook voor de Rekenkamercommissie (RKC). Op dit moment heeft de gemeenteraad van Assen een 'gemengde' RKC, met twee externe leden (de voorzitter en de vicevoorzitter) en drie raadsleden (waarvan twee uit oppositiepartijen en één uit een coalitiepartij). Tijdens de laatste vergadering van het presidium vóór de gemeenteraadsverkiezingen heeft de fractie van D66 verzocht om een principiële discussie over samenstelling van de RKC uit volledig externe leden. Het huidige presidium heeft daarop besloten dat deze discussie in de raad moet worden gevoerd. Omdat de commissies en werkgroepen van de raad na de verkiezingen opnieuw gevuld moeten worden, is dit het moment om deze discussie te voeren.

De gemeentelijke rekenkamerfunctie

Gemeentelijke rekenkamers doen onderzoek naar doelmatigheid, doeltreffendheid en rechtmatigheid van het gemeentelijk beleid. De rekenkamer(commissie) ondersteunt de gemeenteraad in zijn controlerende taak.

Sinds 2006 dient elke gemeenteraad dergelijk onderzoek uit te kunnen voeren. Gemeenteraden kunnen de rekenkamerfunctie vrijwel volledig naar wens invullen. Er bestaat dan ook een grote variëteit: rekenkamers met alleen externe leden, rekenkamercommissies met zowel externe leden als raadsleden, en met alleen maar raadsleden. Ook in de uitvoering van onderzoeken (door de leden zelf, door een ambtenaar of extern) en de ondersteuning (geen ondersteuning, een medewerker van de griffie, inhuurcontracten) bestaan grote verschillen tussen gemeenten. Gemeenteraden kunnen ook, al dan niet via een gemeenschappelijke regeling, een gemeenschappelijke rekenkamer instellen. Een rekenkamer wordt ondersteund door een ambtelijk secretaris en heeft een eigen budget om onderzoek uit te laten voeren.

Het voornaamste verschil tussen een gemeentelijke rekenkamer en een rekenkamercommissie is de mate van onafhankelijkheid van het orgaan. Een rekenkamer (d.w.z. met louter externe leden) is meer onafhankelijk en ook wettelijk met meer waarborgen omkleed. Deze onafhankelijkheid is in de Gemeentewet verankerd. Doordat de leden uit externen bestaan, staat een rekenkamer in de praktijk echter verder af van de raad en blijkt vaak het behouden van betrokkenheid van de raad bij 'zijn' rekenkamer lastiger te realiseren. De externe leden dienen bovendien alle te worden betaald. De rekenkamercommissie is ook wettelijk toegestaan (art. 81oa Gemeentewet) en staat door de personele unies in een deel van de RKC dicht bij de raad. De gemeenteraad heeft in dit geval meer vrijheid in de samenstelling van een dergelijke commissie. De verschillende bevoegdheden van de commissie kunnen door de gemeenteraad nader bepaald worden in een verordening.

> Raadsvoorstel

Actieplan lokale rekenkamers

Bij de begrotingsbehandeling van het ministerie van BZK voor 2015 in de Tweede Kamer is de motie-Fokke aangenomen. Deze motie roept op tot een actieplan waarmee de realisatie van meer gemeenschappelijke rekenkamers wordt voorgestaan. Toenmalig minister Plasterk heeft het Actieplan Lokale Rekenkamers opgesteld, omdat hij van mening was dat de huidige wettelijke vormgeving van de rekenkamerfunctie gemeenten te weinig richting geeft. Hij vond dat daardoor aan de wettelijke opdracht onvoldoende gewicht wordt toegekend of dat die soms zelfs wordt genegeerd en constateerde daarmee dat er in sommige gemeenten een 'controlelegat' in de horizontale verantwoordingsstructuur zit. Hij baseerde deze uitspraken op een onderzoek van Berenschot waaruit bleek dat er veel gemeenten zijn zonder rekenkamerfunctie, of met langdurige inactiviteit of een slapend bestaan van de rekenkamerfunctie. Ook zijn er gemeenten die zeer fors bezuinigen op de rekenkamerfunctie en er zijn vormen van rekenkamerfuncties die (bijna) nooit onderzoek verrichten en gemeenten waar de rekenkamerfunctie wordt uitgevoerd door alleen raadsleden. In al die gevallen wordt aan het belang van een goede rekenkamerfunctie volgens de toenmalig minister onvoldoende gewicht toegekend. Op basis van dit alles was er een wetsvoorstel in voorbereiding. Daarmee wilde de minister de instelling van onafhankelijke rekenkamers afdwingen en de instelling van gemeenschappelijke rekenkamers stimuleren. Hoewel dit wetsvoorstel er (nog) niet is gekomen, heeft het wel een discussie doen opblazen over de samenstelling van rekenkamercommissies.

Standpunt Nederlandse Vereniging van Rekenkamers en Rekenkamercommissies

Binnen de Nederlandse Vereniging van Rekenkamers en Rekenkamercommissies wordt verschillend gedacht over de participatie van raadsleden in een rekenkamerfunctie. Onderzoek laat zien dat verschillen in kwaliteit daar niet mee samenhangen. Het gaat in de discussie over principes en over betrokkenheid van de raad bij het rekenkamerwerk.

Veel leden delen de principiële opvatting dat een 'slager die zijn eigen vlees keurt' weinig vertrouwen bij de burger wekt. Sommigen vinden dit zo'n essentieel beginsel dat naar hun oordeel de wetgever dat ook onmogelijk moet maken. Anderen vinden de praktische voordelen van de participatie van raadsleden echter groter dan principiële bezwaren hiertegen. De leden delen ook de opvatting dat betrokkenheid van de raadsleden bij het werk van de rekenkamerfunctie belangrijk is om een rekenkamer(commissie) goed te laten functioneren.

De vereniging is tot de slotsom gekomen dat de opvatting van de vereniging is dat de wetgever het lidmaatschap van raadsleden niet zou moeten verbieden, maar dat het met het oog op de onafhankelijkheid wel essentieel is, dat raadsleden binnen een rekenkamerfunctie altijd een minderheid vormen en ook de voorzitter extern is.

Situatie Assen

In Assen is er sprake van een 'gemengde' Rekenkamercommissie (RKC), met twee externe leden (de voorzitter en de vicevoorzitter) en drie raadsleden (waarvan twee uit oppositiepartijen en één uit een coalitiepartij). De commissie voert zelf geen onderzoeken uit, hiervoor worden onafhankelijke onderzoeksbureaus ingeschakeld. De RKC wordt ondersteund door een secretaris die vanuit de griffie beschikbaar wordt gesteld. Dit alles is vastgelegd in de Verordening op de RKC.

Na de verkiezingen heeft de commissie afscheid genomen van de drie zitting hebbende raadsleden. De twee externe leden blijven actief en handelen lopende zaken af, maar zonder een voltallige commissie worden er geen nieuwe onderzoeken uitgevoerd.

> Raadsvoorstel

In de discussie die vorig jaar landelijk speelde heeft 'onze' rekenkamercommissie (ook de externe leden ervan) te kennen gegeven, dat zij de huidige wijze van samenstelling een grote meerwaarde vinden hebben.

Financiën

In de huidige situatie krijgen de beide externe leden van de RKC een vaste vergoeding van € 300 (voorzitter) resp. € 250 (vicevoorzitter) per maand. De raadsleden die lid zijn van de RKC krijgen een toelage van 5% van hun raadsvergoeding op jaarbasis (dat is ca. € 73 per maand).

Het presidium,

de voorzitter,
dhr. M.L.J. Out

de griffier,
mevr. I.M. Rozema

Besluitvorming raad:

De raad van de gemeente Assen;

gelezen het voorstel van het presidium van 30 april 2018;

b e s l u i t :

de vigerende samenstelling van de Rekenkamercommissie (twee externe leden en drie raadsleden)
niet te wijzigen.

Aldus vastgesteld in de openbare vergadering van 17 mei 2018

De raad voornoemd,

, voorzitter

, griffier